Silap pissusaata allanngoriartornera

Kalaallit Nunaata kitaani qilalukkat qaqortat sassat
© Kristin Laidre / University of Washington

Silap pissusiata allanngoriartornera nunarsuatsinni piffissami sivisuumi allanngoriartorneruvoq ilaatigut kiatsikkiartortoqarneranut, nittaattarneranut siallertarneranullu anorimullu atassuteqartoq. Taamatut allanngoriartortoqarneranut pingaarnertut pissutaapput inuit iliuusii assigiinngitsut gassinik kissattoorutinik aniatitsiffiusut, ilaatigut ikummatissanik uuliameersunik aamarsuarneersunillu nukissiuutissatut ikuallaanerit, orpippassuarnik piiaaneq, suliffissuaqarfinni nioqqutissiornerit nunalerinerlu. Taakkua kingunipiluisa pingaarnersaraat nunarsuaq tamakkerlugu silaannaap kiatsikkiartornera, sermit aakkiartornerat silarluttarnerillu, soorlu anorersuit kiannersuillu, akulikilliartornerat.

Iliuuseqarfigiuminarput

Iliuuseqarfigiuminarput

Pakkersimaaruminaapput

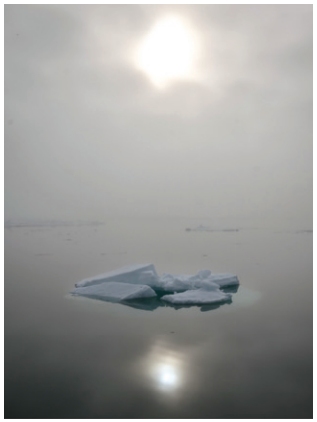
Uuttorujuinaapput

Nalunngiliuk...

- Issittoq nunarsuarmi sumiiffinni allaninngarnit minnerpaamik marloriaammik kiatsikkiartupallanneruvoq, misissuinerillu ilaat naapertorlugit sisamariaammik kiatsikkiartupallanneruvoq [1]
- Silap pissusiata allanngoriartornera toqqaannartumik (imartat kissakkiartorneratigut, immap sikkorlulerneratigut) toqqaannanngitsumillu (imaq sikulluartarunnaarmat inuit allanik sammisassaqalerneratigut, nerisariiaat allanngorneratigut) sunniuteqarpoq
- Silap pissusiata allanngoriartornera artinut sikusarneranik pinngitsuuisinnaanngitsunut (soorlu ussunnut qilalukkanullu qernertanut) sakkortuumik sunniuteqassaaq, artinulli imartani issittup kujataatungaani ingerlaartartunut (soorlu tikaagulliusaanut) sunniuteqarluarsinnaavoq avannarparterlutik ingerlaartarfitik annertusisissinnaagamikkit [ass., 2, 3]

FOLD

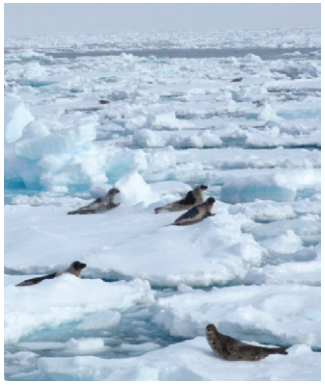
Silap pissusaata allanngoriartornera

Sikup immallu qatsungasup seqernup qinngorneri utertikkai © Heleen Middle

Issittoq sumiiffinnit allaninngarnit kiatsikkiartupallanneruvoq, tamatumunngalu pissutaanerpaavoq ineriartorneq "Issittumi sakkortusiartornertut" taaneqartartoq. Ilaatigut tamanna Issittumi sikkorluttalerneranut pissutaavoq. Imaq sikugaangat albedo qaffasittarpoq, tassa immami siku seqerngup qinnguaanik (kiammik) annertuunik avataarsuanut utertitsisarpoq. Siku aakkiartortillugu seqerngup nukinga utertinneqartartoq annikilliartorpoq taamalu kissakkiartortoqarnerulerluni. Aammattaaq aput sermillu aakkiartortillugit taarnerusumik qalipaatillit, soorlu imaq nunalu, saqquminerulertarput. Taakkua albedoqassusiat appasinnerummat kiammik tigooraaneruppput, suli kiatsikkiartortoqarneruleranik kingunilimmik. Tamanna feedback loop-imik positiviusumik, Issittumik suli kissakkiartornerulersitsisartumik, pilersitsisarpoq.

Silap pissusiata kiatsikkiartornera miluumasunut imarmiunut sunniuteqalereerpoq. Barentip Imartaani aataat tikaagulliillu orsoqannginnerupput, aamma tikaagulliit tikaagulliusaallu Islandimi Kalaallillu Nunaanni siammarsimaffii nuukkiartorput. Issittumi saarulliit Barentsip Kangerliumarngani ikiliartorput artinite tamaaniilersimasunit neriniunneqartaramik. Aarluit avannarpartermata qilalukkat qaqortat qilalukkallu qernertat aarlunnit piniagarineqarnerulerput. Aamma imaq sikkorluttarmat siornatigornillu nittaannginnerusarmat natsiit piaqqiorfissaliorluarsinnaannginnerulerput, piaraat uumasunit qaasuttunit, soorlu nannunit teriannissanillu, pisariuminarnerutinneqalerlutik.

Aataaq qassimasoq
© Michael Poltermann

Oqallinneq: Nunap inuii sineriannilu najugallit silap pissusiata allanngoriartorneranit sunnigaasartunut siullernut ilaapput, naak gassinik kissattoorutinik aniatitsinerat annikikkaluaqisoq. Nunat gassinik kissattoorutinik aniatitsinerusut akisussaatinneqartariaqarpat?

Read more about climate change on the NAMMCO website: